

BARLANGKUTATÁS VENEZUELÁBAN

A karsztvidékek és barlangok kutatásának színvonalára szoros összefüggést mutat az adott ország gazdasági fejlettségével. Jó példákat szolgáltatnak ennek igazolására Dél-Amerika fejlődő országai. Nem véletlenül Venezuelában bontakozott ki legjobban a barlangok tudományos és feltáró kutatása: itt vannak meg legjobban ennek a fejlődésnek a gazdasági alapjai, lévén Venezuela a déli kontinens rész gazdaságilag legelőrehaladottabb állama.

Az országban régóta egységes barlangkutatói társadalmi szervezet működik, a *Sociedad Venezolana de Espeleología* (Venezuelai Barlangkutató Társulat). Az egyesület jelenlegi elnöke Juan A. Tronchoni, elnökhelyettes Marcos Sandoval és titkára Miguel A. Perera: valamennyien aktív barlangkutatók. Az egyesület tudományos szakosztályait kiváló szakemberek, egyetemi tanárok vezetik.

Az egyesületnek külön klubháza van, ahol speleológiai könyvtár működik és előadótermében rendszeres szakmai előadásokat tartanak. A klubház raktárhelyiségeiben őrzik az egyesület kutatási felszereléseit.

A venezuelai társegyesületünknek két tudományos kiadványsorozata jelenik meg. Az egyik a *Boletín de la Sociedad Venezolana de Espeleología* címet viseli és 1967. óta fél évenként lát napvilágot egy-egy új száma. Tudományos színvonalát tekintve a mi évkönyvünknek felel meg.

A másik, kevésbé rendszeresen megjelenő kiadvány az *El Guacharo* című füzetsorozat, amely a magyar Karszt és Barlang társa. Elsősorban a hazai szakemberek számára készül az egyesület könyvtári dolgozóinak szerkesztésében — a mi lapunknál egyszerűbb kivitelben.

Venezuelában sokfelé találunk karsztvidékeket és természetesen barlangokat is, felkeresésüket a nagy távolságok és a vad természeti viszonyok — mindenekelőtt a sűrű trópusi erdőségek — nehezítik. Egyes vállalkozásokat olykor csak helikopterek segítségével lehet megoldani, ami tetemesen megnöveli az expedíciók költségeit. Eddig több mint ezer barlangot vettek nyilvántartásba. A leghosz-

Juan A. Tronchoni, a Venezuelai Barlangkutató Társulat elnöke

szabb közülük a Monagas államban található Cueva del Guácharo, melyet a benne tanyázó zsirmadarakról (*Steatornis caripensis*) neveztek el. A barlang hossza 9 425 méter. A legtöbb barlang a Cordillera del Norte-ban található.

Az újonnan felfedezett vagy feltárt barlangokat egységes előírások szerint veszik kataszteri nyilvántartásba. Minden egyes barlang betű- és számjelzést kap. Például „Mi. 24.” jelzés azt jelenti, hogy az Miranda állam 24. számú barlangja. A barlangok kataszteri adatai (földrajzi fekvés, méretek stb.) mindig azonos formában a Boletinben jelennek meg, térképekkel és szükség szerint fényképekkel illusztrálva. A helyszínen a barlang bejárata felett elhelyeznek egy fém táblácskát, amely a barlang betű- és számjelzését mutatja.

Balázs D.

A ROMÁN BARLANGTANI INTÉZET JUBILEUMA

A biospeleológia úttörője, Emil Racovita ötven évvel ezelőtt alapította meg a világ első barlangtani intézetét Kolozsvárott. Ebből az alkalomból a ma is eredményesen működő intézet nemzetközi biospeleológiai kollokviumot rendezett 1971 októberében Bukarestben.

Az Emil Racovita Speleológiai Intézet félévszázados tudományos munkásságának elismerésképpen Ion Gheorghe Maurer, a Román Szocialista Köztársaság Minisztertanácsa elnöke üzenetet intézett a rendezvények résztvevőihöz. „Meggyőződésem — hangzott a miniszterelnök üzenete a barlangkutatókhoz —, hogy az Emil Racovita Speleológiai Intézet félévszázados jubileuma kapcsán sorra kerülő viták nemcsak szakterületük gazdagodását eredményezik, hanem gyarapodást hoznak a különböző országok tudósai közötti kapcsolatok fejlődése terén is, s ezzel együtt hozzájárulnak azoknak a haladó eszméknek a térhódításához is, amelyekben testet ölt a népek vágya, hogy szabadságban, társadalmi méltányosságban, jólétben, békében, barátságban éljenek és együttműködjenek.”

(Hargita, 1971. okt. 3.)

TÍZNYELVŰ SZPELEOLÓGIAI SZAKSZÓTÁR KÉSZÜL

A Nemzetközi Szpeleológiai Unió 1969-ben Stuttgartban megtartott kongresszusa Karszterminológiai Bizottságot szervezett és annak vezetésével *Max H. Fink dr.-t*, a Bécsi Tudományegyetem természeti földrajzi tanszékének adjunktusát bízta meg. A kongresszus a bizottság tagjává választotta *Dénes György dr.-t*, Társulatunk főtitkárát is. A Nemzetközi Bizottság első és legfontosabb feladatáknak több nyelvű – a terv szerint legalább tíz nyelvű – szpeleológiai szakszótár szerkesztését és kiadását határozta meg, s megbízta a Bizottság vezetőjét, hogy 1971. évre a Bizottságot Ausztriába munkaküldésre hívja össze.

A Hallstatti-tó melletti Obertraunban, a Dachstein lábánál ült össze 1971. szeptember 13-án a Nemzetközi Karszterminológiai Bizottság munkakülése. Kilenc országból, köztük Magyarországból is, hét nyelvet képviselő tizennégy szakember vett részt a konferencia munkájában. Három további nyelv meghívott képviselője személyesen nem tudott megjelenni, de javaslataikat írásban megküldték.

A Bizottság tudomásul vette *Géze és Trimmel* professzorok bejelentéseit, hogy a Nemzetközi Földtani Unió és a Nemzetközi Földrajzi Unió terminológiai szakbizottságaival állandó kapcsolat létesült és azok a karsztos szakkifejezések vonatkozásában a Nemzetközi Szpeleológiai Unió Karszterminológiai Bizottságának munkaeredményeit kések elfogadni.

A Bizottság ötnapos ülészaka során számos elvi határozatot hozott, több száz szakkifejezést vitatott meg és rögzített jegyzőkönyvében. Az ülészak keretében két terepbejárásra is sor került.

Az ülészak végén a Bizottság felhívta tagjait, hogy a saját országukban szervezzenek helyi Karszterminológiai Szakbizottságokat és a hazai szakemberek minél szélesebb körének bevonásával vitassák meg az obertrauni konferencián megtárgyalt szakkifejezések saját nyelvi megfelelőit.

Az MKBT választmánya, az elnökség javaslatára, az elhangzott beszámoló alapján *dr. Dénes György* vezetésével magyar Karszterminológiai Szakbizottságot szervezett, amely 1971. november 2-án, 16-án és 30-án üléseket tartott, ahol megkezdte az obertrauni konferencia anyagának feldolgozását.

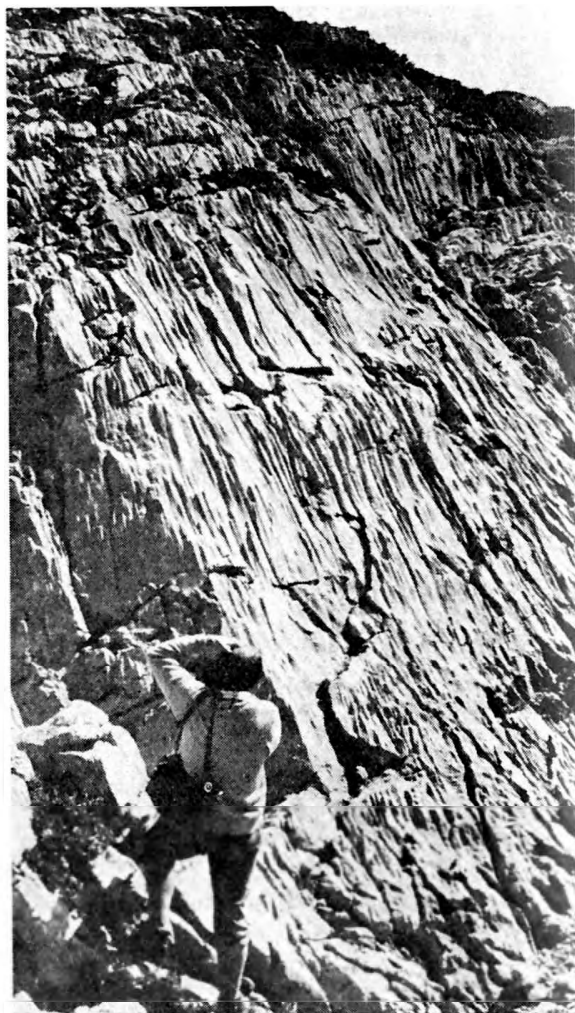
A Nemzetközi Karszterminológiai Bizottság konferenciájának utolsó napján barlangkutató ünnepség színhelye volt Obertraun városka: felfedezésének 60 éves jubileumát ünnepelte a Dachstein barlangesoport. 1911-ben sikerült az osztrák barlangkutatóknak a Dachstein oldalában az *A. Mörk* és *H. Bock* kutatók által 1910-ben felfedezett barlangszájon keresztül hatalmas barlangszakaszokat feltárniok, a Dachstein azóta világhírűvé vált barlangóriásába behatolniok.

A meredek mészkőfelszínen lefutó, csapadékvíz-vájta karrbarázdák (kannelürák) a Dachstein karsztfennsíkján. (Dr. Dénes György felvétele.)

Most a 60. évfordulón, 1971. szeptember 17-én Obertraun főterén, a felfedezés fél évszázados jubileumán állított emlékmű előtt gyűlt össze a nagy létszámú ünneplő közönség. A városka polgáraitól övezve megjelentek az osztrák szövetségi kormány és a tartományi kormány magasrangú képviselői, több főhatóság területi vezetője, az osztrák barlangkutatók népes tábora és számos külföldi ország barlangkutató szervezeteinek vezető képviselője, köztük *Dénes György dr.*, Társulatunk főtitkára is.

A jubileumi ünnepséget díszvacsora zárta le, ahol többek között a magyar barlangkutatók képviselője is pohárköszöntőt mondott, jó szerencsét és további nagyszerű sikereket kívánva osztrák barátainknak, kutatótársainknak.

D. Gy.

BENICKY BÉLA (1907–1971)

A szlovákiai barlangkutatás neves képviselője és a modern szlovák speleológia megalapítóinak egyike, Benicky Béla, 1971. szeptember 17-én hirtelen elhunyt.

Benicky Béla 1907. május 12-én a tátraaljai Királylehotán született. A karszttal és a barlangokkal már szülőhelyén találkozott. Barlangkutatói munkásságát mint idegenvezető a Demanovai-barlangban kezdte, mindjárt annak feltárása és megnyitása után. Később mint a Domica-barlang gondnoka irányította a karsztkutatásokat és a barlangi feltárásokat Szlovákia egész területén. Mint főintéző dolgozott a Tátra-völgyi Bélai-barlangban, majd különböző művelődési és ismeretterjesztő állásban tevékenykedett hosszabb ideig. Foglalkozása gyakran

változott, de a barlangok iránti szeretete változatlan maradt. A Szlovák Barlangkutató Társulat egyik alapítója, a Krasý Slovenska szerkesztője, valamint a Szlovák Karsztmúzeum első igazgatója volt Liptószentmiklóson. Az első Szlovák Barlangkutató Társulat megszűnése után a szlovák barlangkutatást a Szlovák Földrajzi Társaság barlangkutató csoportjának titkáraként, elhunytáig vezette.

Benicky Béla széleskörű publikációs és fotódokumentációs munkája a szakemberek előtt ismeretes. Több mint 200 kisebb-nagyobb terjedelmű munka jelent meg a Szlovákia területén feltárt barlangokról.

Emlékét a magyar barlangkutatók is kegyelettel őrzik. Sz. K.

UIS-BULLETIN

UNION INTERNATIONALE DE SPÉLÉOLOGIE

A Nemzetközi Speleológiai Unió (U.I.S.) évente két alkalommal megjelenő hivatalos lapja, az UIS-Bulletin – rendeltetésének megfelelően – elsősorban a különféle nemzetközi speleológiai rendezvények meghirdetésének a szócsove. Mivel a Karszt és Barlang utólag ad beszámolókat az év szakmai történéseiről, az UIS-Bulletinből is csak az adott időszak *megtörtént eseményeiről* szóló tudósításokat ismertetjük. A *jövőbeni események programját* előzetesen a Karszt- és Barlangkutatási Tájékoztató közli.

Ezek előrebocsátásával a jelen összeállításunkban az UIS-Bulletin 1971. évi 1. és 2. számának anyagából emeltük ki a hazai olvasók érdeklődésére leginkább számottartó közleményeket.

CSEHSZLOVÁKIA

A Szlovák Szocialista Köztársaságban 1970-ben a barlangügyek szervezetét átalakították. A szlovák Művelődésügyi Minisztérium rendeletére megalakult a Szlovákiai Barlangok Hivatala (*Správa Slovenských Jaskýň*). Az új hatóság látja el az összes szlovákiai idegenforgalmi barlangok felügyeletét, elkészíti a fejlesztési terveket és a szakemberekkel szoros együttműködve folytatja az új barlangok feltárását. A hivatal székhelye Liptószentmiklóson van, ahol beleépül szervezetébe az ottani Szlovák Karsztok Múzeuma is (*Múzeum Slovenského Krasu*) A hivatal igazgatója dr. Jozef Jakál, a múzeumi rész vezetője Vladimír Nemec. A Szlovákiában mű-

ködő barlangkutató csoportok és amatőr-barlangkutatók összefogására a múzeum felügyelete alatt újjászervezték a Szlovák Barlangkutató Társulatot, melynek elnökévé dr. Dušan Kubiny-t választották meg.

FRANCIAORSZÁG

Óriási termet fedeztek fel a Pireneusokban fekvő *Pierre Saint Martin-barlangban*. Az expedíció tagjai a 330 m mélységben levő táborukból kiindulva 3,5 km-t tettek meg, míg elérték az Arrogoyenna földalatti folyó mentén kialakult hatalmas üreget. A barlangcsarnok hossza 250 m, szélessége 100 m és magassága 80 m. Hivatalosan még nem tették közé a világ legnagyobb barlangtermecinek jegyzékét, de a francia barlangkutatók úgy vélik, hogy ez az újonnan megismert barlangrészt a világ harmadik legnagyobb föld alatti terme. Az első két helyet a spanyolországi La Torca del Carlito-barlang egyik csarnoka és a Pierre Saint Martin-barlang La Verna nevű terme foglalja el.

SPANYOLORSZÁG

A Spanyol Speleológiai Bizottság elnöke, Adolfo Fraso Romero közlése szerint 1971-ben Spanyolországban mintegy ötezer barlangkutatót tartottak számon. A barlangkutatási feladatok nagysága azonban meghaladja a spanyol kutatók erejét, ezért 1971 augusztusára nemzetközi expedíciót hirdettek meg „50 Kms Bajo Tierra” címen. Az expedíció céljául tűzték ki a mintegy 36 km hosszban feltérképezett *Ojo Guarena-barlangrendszernek* 50 km hosszúságúra való „megnyújtását”, s ezzel egy időben részletes geológiai, speleomorfológiai, biológiai, régészeti és egyéb kutatásokat végezni a barlanglabirintus teljes hosszában. Az expedícióra nyolc országból összesen hetven barlangkutató sereglett egybe. Az előirányzott „50 kilométert” ugyan nem érték el, de a tíznapos expedíció során mintegy 10 km-rel növelték a barlangrendszer megismert járatainak hosszát.

Balázs D. – Kósa A.